

גליון 54
יוני 2014

לשכת עורכי הדין
הוועד המרכזי

אתיקה מקצועית

רבעון האתיקה של לשכת עורכי הדין

דבר יו"ר ועדת האתיקה הארצית: על המותר והאסור בפרסומת של עורכי דין

ענייני הפרסום של עורכי דין, והמותר והאסור בהם, מלאו גם בעבר חלק נכבד מהתעסוקה של ועדות האתיקה, וכיום בודאי שכך הדבר.

לא במקרה מכהן יו"ר ועדת האתיקה הארצית גם כיו"ר ועדת היעוץ לענייני פרסומת, וזאת על פי כלל מפורש.

ותיקי המקצוע זוכרים, שבעבר היה אסור מלא וגורף על עורכי דין לתת ידם לפרסום כלשהו שלהם; הגיעו הדברים לידי כך, שבכל מקרה, שבו שמו של עורך דין הוזכר בתקשורת, היתה ועדת האתיקה פונה אליו ודורשת ממנו הסבר, כיצד קרה ששמו פורסם בעתון. המנגנון של לשכת עורכי הדין היה עוקב אחרי העתונות היומית, והיה בודק פרסומים של עורכי דין.

גם כשעו"ד היה נשאל אז ע"י אמצעי תקשורת, היה עליו להזדהות כמשפטן ולא כעורך דין! רק במסגרת פעילותו הציבורית, בלשכת עוה"ד או בכלל, היה מותר לרשום "עורך דין פלוני".

קו פרשת המים של ענין זה היה בפרשת בג"צ בן ציון ציטרין נגד בית הדין המשמעתי של לשכת עורכי הדין. עורך דין מסוים הועמד לדין באשמה שפרסם פרשה של לקוחותו, ועדת האתיקה החליטה להעמידו לדין משמעתי; ואז הזמין הקובל את העתונאי, מר בן ציון ציטרין, כדי שיעיד מי נתן לו את פרט הענין.

בן ציון ציטרין סירב לתת את שם "המדליף" ובית הדין המשמעתי קנס אותו בגין בזיון בית הדין.

או אז פנה מר ציטרין לבג"צ, ובג"צ קבע, שהזכות לחסיון עתונאי ראויה להגנה, וכי הזכות לניהול דיון משמעתי תיסוג מפני הגנת החסיון העתונאי. ובפשטות: שהעתונאי איננו חייב למסור את המקור לידיעה.

מאז החלה רוח חדשה לנשב בנושא. בוועדת האתיקה הוחלט, שברוח הזמן כלולה גם זכות הצבור לדעת ושעל כן יש להקל את הפרסומים. כך אנו רואים בעשרים השנים האחרונות פרסומים רבים, שברור מתוכם ולעתים אף מסגנונם ומפשטם שהם הועברו מעורכי דין או מאנשי יחסי ציבור שלהם.

עורכת: דקלה קליין-יונה, עו"ד, פרקליטת ועדת האתיקה הארצית ■ **יו"ר ועדת האתיקה הארצית:** עו"ד מיכאל טאוסיג
המערכת: רח' דניאל פריש 10, תל אביב 64731, טל. 03-6362200, פקס. 03-6918696, email: dorit@israelbar.org.il
מאמרי המערכת: על המותר והאסור בפרסומת של עורכי דין ■ **הנחיות והחלטות:** ועדת האתיקה הארצית ■ ועדת הפרסומת
עיצוב: סטודיו רחל קליין

אכן, יש לצעוד עם הזמן, ויש להתאים את כללי האתיקה לשינויים החלים עם חלוף הזמן.

אולם יש לזכור שלא הכל מותר, גם בפרסום.

כך למשל, אסור לעו"ד לפרסם סודות של לקוחותיו, וחלים ס' 90 לחוק לשכת עורכי הדין וכלל 19 לכללי האתיקה; בודאי שאסור לעו"ד לפרסם דברים העלולים לפגוע בלקוחותיהם, בשמם הטוב, באינטרסים שלהם, או בכבודם או ברגשותיהם. ההגבלות האלה לא בוטלו, ובוועדות אתיקה מעמידים לדין עורכי דין בני הפרתן גם בשנת 2014 וגם בשנים הבאות.

הפרסום חייב להיות גם מכובד, על מנת שיהיה לגיטימי; כך למשל, ורק למשל, עו"ד רשאי לפרסם מודעה בתשלום רק בהגבלות מסוימות, כמו למשל - שהפרסום יהיה במדור של שירותים משפטיים, ושהפרסום יהיה מכובד ולא יהיה בו משום שידול לקוחות באמצעים זולים. כך, למשל, החלטנו, שאין עו"ד רשאי לפרסם "קופונים" שיעניקו הנחה ללקוח שיציג אותם, וזאת מפני שיש בכך שידול, ואמצעי לא נאות להשגת לקוחות.

כמו כן ומאותה סיבה עו"ד לא רשאי לפרסם מודעה שבה יש משום הבטחה ללקוח הפוטנציאלי בנוסח למשל - "אצלנו תזכה תמיד".

אם נחפש כלל לכל אלה נאמר, שההקלה בפרסומים אין בה משום ויתור על כלל אחר כלשהו של כללי האתיקה, עפ"י הכללים /או עפ"י החוק, וזאת בין היתר ולדוגמא - חובת הסודיות, אסור שידול, התנהגות נאותה והולמת ועוד.

מסיבות של אתיקה, ובעיקר מחמת שמירה על כבוד המקצוע, החלטנו גם, שעו"ד לא יערב פרסום מקצועי ברשת חברתית (של עיסוקו כעו"ד) עם פרסום אישי. ההפרדה חייבת להישמר.

כמו כן קבעה ועדת האתיקה שאסור לעו"ד לפרסם מודעה בתשלום, כאשר באותו עמוד יופיע "מאמר" מוזמן שלו. זאת למרות שכרו, שלעו"ד מותר לפרסם מודעה לחוד, ומותר לו לפרסם מאמר לחוד.

החובה לשמור על כבוד המקצוע היא חובה כללית, ואף היא חלה גם על נושא הפרסום, כמו גם על התנהגויות של עורכי דין בנושאים אחרים.

ובכן - התקדמנו בנושאי הפרסום, אך גם בזה יש עדיין מגבלות.

מיכאל טאוסוג, עו"ד

דבר העורכת

לאחר 9 שנים בהן אני מסייעת לעבודת ועדת האתיקה הארצית של לשכת עורכי הדין, מתוקן 4 שנים כפרקליטת הוועדה, נפלה בחלקי הזכות להחליף את ד"ר לימור זר-גוטמן, עו"ד, בעריכת בטאון "אתיקה מקצועית". ד"ר זר-גוטמן, שעיקר מומחיותה בתחום האתיקה המקצועית של עורכי הדין, ערכה את הבטאון החל מהגיליון השני, בשנת 2002. כיום אנו מפרסמים את הגיליון ה-54 של הבטאון, אשר הפך למורה נבוכים בתחום האתיקה המקצועית. עושרן של ההחלטות המפורסמות בבטאון, לצד דבר יו"ר הוועדה ודבר העורכת, מאפשרים לו לשמש כלי עזר לעורכי הדין בדרכם המקצועית, ואני מזמינה את החברים לעיין בגיליונות השונים ולהשתמש במנוע החיפוש הידידותי, המצוי באתר הלשכה, הכולל גם חיפוש לפי נושאים. אבקש להודות לד"ר זר-גוטמן על עבודתה המקצועית והמסורה לאורך השנים, ועל סיועה לוועדת האתיקה הארצית בעניינים רבים נוספים, בהתנדבות ובהכירה בחשיבות הנחלת ערכי אתיקה בקרב עורכי הדין. גיליון מס' 54 הוא הראשון בו מתפרסמות החלטות ועדת האתיקה החדשה, אשר מונתה בראשית שנה זו, בראשותו של עו"ד מיכאל טאוביג. הוועדה החדשה ממשיכה בדרכה של הוועדה הקודמת, בראשות עו"ד דרור ארד-אילון, בטיפול מקצועי, מתוך תפיסת עולם של כבוד המקצוע וחשיבותו, בשאילתות ובתלונות המונחות על שולחנה.

דקלה קליין-יונה, עו"ד

הנחיות והחלטות ועדת האתיקה הארצית

ניגוד עניינים: פעולה שאין בה משום טיפול למען לקוח

שאלתא שני לקוחות של עורך הדין הפונה חברו לאדם שלישי (להלן - "השלישי") לצורך מיזם משותף. השניים (ללא השלישי) פנו אל עורך הדין על מנת שינסח עבור השלושה הסכם מייסדים, ויקים עבורם חברה בע"מ. החברה הוקמה, ועורך הדין שלח טיוטא של הסכם המייסדים לעיונם של כל השלושה. לימים התברר לו כי השלישי פנה לעורך דין אחר, אשר ניסח עבורו טיוטת הסכם אחרת. הצדדים לא הגיעו אל עמק השווה, ומנסים כעת ליישב את המחלוקת. השלישי הודיע לעורך הדין הפונה, כי אין לו התנגדות שהוא ייצג את השניים במשא ומתן בין הצדדים, אלא שאם המשא ומתן לא יצלח, ויהיה צורך בניהול הליך משפטי, הוא יתנגד לייצוג השניים על ידיו בשל ניגוד עניינים.

החלטה כלל 16 לכללי האתיקה אוסר על טיפול נגד לקוח. לפי הכלל, מנוע עורך הדין מלטפל כנגד לקוח בעניין או בקשר לעניין שטיפל בו בעבר למען אותו לקוח, או בעניין אליו יש זיקה של ממש למידע שקיבל מאותו לקוח. בסמכות הוועדה לקבוע כי פעולות מסוימות שנעשו אינן ממלאות אחר האיסור כאמור. הואיל ודי בחשש לקיומו של ניגוד עניינים על מנת לאסור ייצוג, נשתמש בסמכות זו בזהירות רבה. על סמך המידע שמוסר החבר הפונה, לכאורה, לא נראה כי קיים חשש לפגיעה בעניינים של האדם השלישי. אם כל המידע נמסר אך ורק על ידי שני הלקוחות של עורך הדין הפונה, ועורך הדין אפילו לא נפגש עם האדם השלישי (לא כל שכן קיבל ממנו מידע או מסמכים), אזי אין לראות בפעולה הטכנית של הקמת החברה, ככזו המונעת ממנו מלייצג את מרשיו גם בהליך משפטי מול האדם השלישי. (החלטה מספר את 277/13)

הערת העורכת הוועדה פנתה לבא כוח האדם השלישי, על מנת שיתייחס לפניה, שמא יש לו הסתייגות מנומקת אותה ניתן יהיה להביא בחשבון, אך מכתבה לא נענה על ידיו.

גבולות חובת הנאמנות: מסירת מידע ללקוח כאשר קיים חשש כי ישתמש במידע לצורך ביצוע עבירה

שאלתא עורכת הדין הפונה ייצגה שישה בעלי דין בהליך משפטי של תביעה כספית. במסגרת הייצוג היה צורך לשלוח הודעת צד ג' אל מי שלדעת לקוחותיה של הפונה, רימו אותם. לצורך ביצוע מסירת ההודעה לצד השלישי, נעזרה הפונה בחברה חיצונית לאיתורו של צד ג' ולביצוע המסירה של הודעת צד ג'. הלקוחות של הפונה שלמו עבור עבודת האיתור והמסירה. אחד הלקוחות הודיע לפונה פעמיים כי בכונתו לפגוע בצד השלישי, באם יפגוש אותו חזיתית. הדברים אמנם נאמרו על ידו בעידנא דריתחא, אבל הפונה מאמינה שהוא אכן עלול לפגוע בו. לאחרונה פנה הלקוח אל עורכת הדין וביקש את פרטי צד ג' כפי שאותה הפונה הזהירה את הלקוח בעל-פה שלא יפגע בצד ג'.

עורכת הדין פנתה לוועדת האתיקה במחוז ת"א, וזו ענתה לה שהפרטים (כתובתו של צד ג') הושגו עבור הלקוחות ובתשלום שלהם, וכך הלקוחות הם "הבעלים" של הפרטים, ולכן עליה למסור להם את הפרטים. הפונה איננה מסכימה לחוות דעת זו, ופנתה גם לוועדת האתיקה הארצית.

החלטה ועדת האתיקה הארצית לא מצאה מקום לשנות את החלטת הוועדה המחוזית בעניין מסירת פרטי צד ג', והפנתה את עורכת הדין גם להחלטה מס' 264/08 שפורסמה בגליון "אתיקה מקצועית" מס' 30. הוועדה הדגישה בפני הפונה, כי אם היא חשה סכנה לעבירה פלילית ממשית מסוג פשע, עליה לפנות למשטרה, וזאת בהתאם להוראות סעיף 262 לחוק העונשין. (החלטה מספר את 49/14)

כלל 11: מתן שירות משפטי ללקוח שהופנה על-ידי חברה העוסקת בטיפול בנפגעי תאונות

עובדות המתלונן שכר את שירותיה של חברת "ט.ב.ת - טיפול בנפגעי תאונות בע"מ" (להלן: "החברה") שתגיש בעבור תביעה בגין תאונת דרכים. המתלונן שילם בעבור טיפול זה 2300 ₪. לימים פנה הנילון למתלונן והודיע לו שהוא מייצג אותו בתביעה. הנילון אף ביקש מהמתלונן סכום נוסף למומחה והמתלונן סרב. בסופו של דבר הושגה פשרה בתיק (בהסכמת המתלונן) בסך כולל של 7000 ₪ ומהסך הנ"ל הנילון העביר סך של 2200 ₪ לחברה עפ"י הוראה בלתי חוזרת עליה חתם המתלונן. מהתלונה אף עולה כי במשך כל הזמן שבו נוהל התיק (כ- 5 שנים), הקשר שהתקיים בין המתלונן לנילון היה טלפוני בלבד והם מעולם לא נפגשו. לפי התלונה, מתוך סכום הפשרה הגיע לידי המתלונן סך של 3183 ₪ בלבד והמתלונן מלין על כך שהנילון העביר סכומים לחברה הגם שלא עשתה מאום.

בתגובתו טען הנילון, כי החברה פנתה אליו והציעה לו להיכלל במאגר עורכי הדין שאליהם היא מפנה נפגעי תאונות דרכים. החברה הבהירה לנילון כי לא יהיה עליו להעביר לה חלק כלשהו משכר טרחתו - והוא יגבה את מלוא שכר טרחתו רק מהלקוחות שהיא תפנה אליו, תוך שהחברה תממן את הוצאות הרפואיות של אותם לקוחות. המתלונן הגיע אל הנילון בדרך זאת - ועל-פי תנאי התקשרות אלה.

החלטה להעמיד לדין משמעותי. הנילון מודה כי נתן שירות משפטי ללקוח שהפנתה אליו החברה - והעביר לחברה, על-פי הוראת הלקוח, כספים שהיוו תשלום לה על-ידי הלקוח. בכך מודה, למעשה, הנילון כי הפר את הוראות סעיף 11ב(א) לכללי האתיקה, האוסרות על עורך דין "לתת שירות משפטי ללקוח, שהפנה אליו גוף שאינו עורך דין... - הפועל למטרת רווח ולמטרה זו מפרסם ברבים מתן שירותים משפטיים". (החלטה מספר את 314/12)

כלל 25: מגע עם אורגן של גוף ציבורי מיוצג

שאלתא עורך הדין הפונה ייצג חברה שנתבעה על-ידי המוסד לכיטוח לאומי (להלן: "המל"ל") - שיוצג בהליך על-ידי עו"ד א'. התביעה נדחתה, ונפסקו לחובת המל"ל הוצאות ושכר טרחה. הגם שחלפה יותר

משה, המל"ל לא שילם את ההוצאות ושכר הטרחה שנפסקו נגדו. עורך הדין ביקש את אישורה של עו"ד א' לפנות ליועץ המשפטי של המל"ל ולנציב תלונות הציבור של המל"ל - ולהתריע על כך שמוסד ציבורי אינו מכבד את פסיקת בית המשפט, אולם היא סירבה לאשר לו זאת. הפונה שואל האם הוא רשאי, נוכח העובדה שמדובר בגוף ציבורי, לפנות ישירות לנושאי תפקידים במל"ל, למרות שיוצגו על-ידי עורך דין בהליך המשפטי.

החלטה ההליך המשפטי תם ונשלם - ופסק הדין שניתן בו חלוט. במצב דברים זה, גם תם הייצוג - וכשם שעורך דין רשאי לפתוח תיק הוצאה לפועל נגד מי שלא כיבד את פסק הדין שניתן לטובת לקוחו, מבלי שיהיה עליו לפנות בעניין זה לעורך הדין שייצג את החייב לפני מתן פסק הדין, כך אף לא מוטל על הפונה לפנות למל"ל בהקשר להוצאתו לפועל של פסק הדין, אך ורק באמצעות מי שייצג את המל"ל בהליך. משהמל"ל אינו מקיים את פסק הדין - ופנייתו של עורך הדין בעניין זה לעורך דין א' לא הועילה - אין כל מניעה לכך שעורך הדין יפנה ליועץ המשפטי של המל"ל. כפי שציין הפונה, מדובר בגוף ציבורי - והיועץ המשפטי שלו הינו בעל התפקיד המתאים לטפל במחדלים כגון דא. הוא הדין באשר לפנייה לנציב תלונות הציבור של המל"ל - מדובר באורגן בעל סמכויות משלו, וכל אזרח רשאי לפנות לנציב התלונות ולהלין על התנהלותו של המוסד הציבורי (ועורך הדין, בשם מרשתו, אינו יוצא מהכלל בהקשר זה). אין לאסור על עורך דין לפנות, בשם מרשו, לנציב תלונות של מוסד ציבורי ולהצביע בפניו על פגם בפעילותו של המוסד, רק משום שאותו מוסד יוצג בהליך (קל וחומר - בהליך שהסתיים כבר) על-ידי עורך דין. (החלטה מספר את 114/13)

התמחות: חתימת מתמחה על תצהיר גילוי מסמכים

עובדות המתלונן הוא עורך דין שמייצג תובע. התלונה מוגשת נגד מתמחה שחתם על תצהיר גילוי מסמכים מטעם הנתבע - מוסד ציבורי; ובו הינו מצהיר כי לפי מיטב ידיעתו לא אותרו במוסד מסמכים נוספים על אלו שנמסרו בתצהיר גילוי מסמכים שהוגש קודם לכן לתיק ביהמ"ש (ולא נחתם ע"י המתמחה). המתלונן מסתמך על פסה"ד בת"א (תל-אביב-יפו) 1056/91 אבי נתיב נ' כלל חברה לביטוח בע"מ, פ"מ נגד (3) 419 (1993), אשר קובע כי החתמת מתמחים על תצהירים בהליכי ביניים הינה נוהג פסול. בפסק הדין קבע השופט קלינג כי: "הצו מכונן לבעל הדין ועל בעל תפקיד מוסמך מטעמו ליתן את התצהיר לאחר בדיקה יסודית של המסמכים שברשות בעל הדין... מתמחה הנדרש לחתום על ידי מאמנו לחתום על תצהיר מעין זה שלפני, מצוי במצב שאינו רצוי, או שהוא מרגיש אילוץ לחתום על התצהיר או שהוא סבור כי כך ראוי ומקובל".

הנילון משיב, כי הוא מתמחה במחלקה המשפטית של המוסד הציבורי בו הוא עובד מזה 41 שנים בתפקיד שאינו משפטי. כאשר חתם על תצהירו, עשה כן לא רק מתוקף היותו מתמחה בלשכה המשפטית, אלא בעיקר מתוקף היותו עובד המוסד הציבורי. קודם להצהרה בדק הנילון אישית במערכת הרשומות הממוחשבת כי לא אותרו מסמכים נוספים.

החלטה לגזור את התלונה. אין כל דמיון בין המקרה נשוא התלונה לבין המקרה בו מדובר בפסק דינו של כב' השופט קלינג. המתמחה בענייננו כלל לא הועסק כמתמחה על-ידי עורך הדין החיצוני של המוסד הציבורי אשר מייצג אותו בתביעה שבעניינה ניתן התצהיר. הוא מתמחה במחלקה המשפטית של המוסד והתצהיר שנתן הוא מתוקף היותו עובד המוסד ונחתם לאחר שהמתמחה בדק את כל הנתונים. קשה להעלות על הדעת שזה המקרה בו מתמחה נאלץ לחתום על תצהיר לפי דרישת מאמנו. (החלטה מספר את 279/13)

ניגוד עניינים: ייצוג נגד לקוח לשעבר באותו עניין

עובדות המתלונן טוען שהנילון ייצג אותו ואת אשתו ביחד במסגרת הסכם מתנה שנחתם ביניהם בשנת 2005, ובכל זאת נטל על עצמו הנילון את ייצוג האישה בבית המשפט לענייני משפחה בהליכים שמהותם, בין היתר, ביטול הסכם המתנה, וזאת החל משנת 2011. לפיכך, נטען שהנילון פעל בניגוד עניינים אסור לפי כלל 16. הנילון השיב, כי לטעמו אינו מצוי בניגוד עניינים.

החלטה להעמיד לדין משמעת. מדובר בניגוד עניינים ברוח, מה גם שהעובדות עצמן כלל אינן שנויות במחלוקת - הנילון ייצג את שני בני הזוג בסכסוך שביניהם, ואחר כך ייצג את האישה נגד בעלה במסגרת סכסוך נוסף באותו עניין. (החלטה מספר את 79/13)

חסיון: מסירת עדות לגבי עבירה שעורך הדין היה עד ראייה לה

שאלתא עורכת הדין הפונה מונתה כאפטרופוס לדין של שני קטינים במסגרת בקשת נזקקות שהוגשה על ידי אגף החוזה. הפונה מייצגת אך ורק את הקטינים, ודואגת לשמור על האינטרסים שלהם בהליך מורכב זה. הפונה איננה מייצגת את האם. בעקבות החלטה שניתנה על ידי בית המשפט בעניינים של הקטינים (הוצאתם ממשמורת האם), התפרעה האם באולם בית המשפט, והוגשה נגדה תלונה על ידי אחת מהעובדות הסוציאליות המאוימות. הפונה, אשר הייתה ככל הנראה עדת ראייה להתפרעות, זומנה למסירת עדות במשטרה בעניין תלונה זו. לפיכך היא פונה על מנת לברר אם יש מניעה כי תמסור עדות. וועדת האתיקה המחוזית לא מצאה מניעה כי הפונה תמסור עדות, מאחר והאם אינה הלקוחה של הפונה, והעדות הנדרשת אינה בעניין הנוגע במישרין להליך המשפטי בו מייצגת הפונה אתה קטינים, אלא בפרשה הנלווית להליך זה.

הפונה סבורה כי תשובת הוועדה המחוזית אינה ממצה ואינה מתייחסת להיבטים האתיים של המשך ייצוג הקטינים.

החלטה הוועדה לא מצאה שום עילה בדין להימנע באופן גורף ממסירת עדות בנסיבות דנן. צודקת הוועדה המחוזית בקביעתה כי האם אינה הלקוחה של הפונה, וכן שאין מדובר במסירת עדות בעניין הנוגע במישרין להליך המשפטי בו מייצגת הפונה את הקטינים, אלא רק בפרשה הנלווית לו ואשר הינה בעלת קשר עקיף להליך עצמו. לכן גם אין מניעה כי על אף הזימון לעדות, הפונה תמשיך לייצג את הקטינים, ולדאוג לאינטרסים שלהם (כאשר כבר נקבע כי אלו שונים מן האינטרסים של האם - מכאן מינויה מלכתחילה) גם בהמשך ההליך בעניינם. כך יהיה גם אם החקירה תבשיל לכדי כתב אישום, והתובעת תידרש למתן עדות בבית המשפט בתיק האיומים.

מובן שאין בעצם מתן העדות משום היתר לפונה לחשוף מידע לגבי קיים חסיון עורך דין-לקוח. (החלטה מספר את 28/14)

שימוש בתואר עו"ד: כאשר עורך הדין ממלא תפקיד שאינו משפטי

שאלתא הפונה נושא תואר עו"ד, אולם מועסק בגוף ציבורי בתפקיד שאינו משפטי. תפקיד זה אינו מחייב העסקת עו"ד, אולם המעסיק מאפשר לעורכי דין לשמש בתפקיד זה ולשאת את התואר עו"ד ובלבד שיובהר בתכתובות שאינם מועסקים כעורכי דין.

הפונה מבקש אישור הוועדה שחתימה באופן זה אינה מהווה עבירה על כללי האתיקה.

החלטה הפונה מועסק בתפקיד שאינו משפטי. המעסיק מאפשר לו לשאת את התואר: עורך דין, אולם מבקש כי הפונה יוסיף הסתייגות בהתכתבויותיו לרבות כרטיס ביקור, באשר לתפקיד אותו הוא ממלא. לעמדת הוועדה אין בגילוי מסוג זה פגיעה בכללי האתיקה. (החלטה מספר את 58/14)

מדי משפט: עורך דין המתלווה לעורך הדין המייצג

שאלתא האם עורך דין המתלווה לעורך הדין המייצג, אולם אינו טוען בפני בית המשפט, מחויב בלבשת מדי משפט, כאמור בכלל 32(ב) לכללי האתיקה?

החלטה עורך דין היושב על ספסל עורכי הדין יהא לבוש במדי משפט. (החלטה מספר את 175/13)

כלל 11: פוליסה להבטחת טיפול משפטי

שאלתא חברת ביטוח מציעה מוצר חדש והוא פוליסה להבטחת טיפול משפטי. ועדת האתיקה הארצית נתבקשה לחוות דעתה אודות פרסומי חברת הביטוח.

החלטה מהפרסום עולה, כי המוצר העיקרי והיחיד בו עוסקת הפוליסה הוא הטיפול המשפטי. הוועדה קובעת, כי קבלת תיק על-ידי עורך דין מחברת הביטוח בניסיונות אלה היא עבירה, לכאורה, על כלל 11(א) לכללי האתיקה. (החלטה מספר את 94/14)

יחסי חברים: התבטאות בכתב טענות

עובדות המתלונן הוא עורך דין אשר הגיש נגד לקוחותיו לשעבר תביעת שכר טרחה. הנילונה קיבלה על עצמה לייצג את הלקוחות; והגישה בשמם כתב הגנה לבית המשפט. למתלונן, אשר זכה בינתיים בפס"ד נגד הלקוחות, טרחיה נגד האמור בכתב ההגנה; ובעיקר עקב שלושה משפטים שכללה הנילונה בין סעיפי כתב ההגנה: "ש להצטרע על הגשת התביעה וכלל התנהגות התובע המעידים כי זקנתו מביישת את נעוריו"; "במהלך טיפולו של התובע (המתלונן) בנתבעים חשו הנתבעים כי התובע אינו מרוכז, מבולבל, שכן..."; "למרבה הצער ביזה התובע את עצמו, כאשר הופיע במס שבח לדיון אליו לא הוזמן".

הנילונה השיבה שלאחר קבלת התלונה קראה שוב את כתב ההגנה ונראה לה כי יכולה הייתה לנסח אחרת שני משפטים מתוכו; ולפיכך ולאחר שהתברר לה כי המתלונן נפגע מנוסח כתב ההגנה היא מביעה את התנצלותה הכנה מכל פגיעה שנגרמה למתלונן מחלק מהדברים שנכתבו. יתר על כן, הנילונה כתבה למתלונן מכתב התנצלות אליו צרפה כתב הגנה מתוקן ובקשה מוסכמת לתיקון כתב ההגנה.

החלטה אין ספק כי הדברים לא היו צריכים להיכתב בכתב ההגנה. היה בהם פגיעה מ"תחת לחגורה" בעורך דין מבוגר שאין פלא שנפגע מכך. מה עוד שמקריאת כתב ההגנה לא נראה שהדברים יכלו להועיל ללקוחות הנילונה. עורך הדין צריך אמנם לייצג את לקוחותיו בנאמנות, במסירות וללא מורא, אך יחד עם זאת תוך שמירה על הגינות ויחס חברי כלפי בא כוח הצד שכנגד. אלמלא התנצלותה והתנהלותה של הנילונה, שהתעשתה מיד עם קבלת התלונה, היה מקום להגיש נגדה קובלנה, אך בעקבות ההתנהלות, משום "מודה ועוזב יוחם" הוחלט לגנוז את התלונה. (החלטה מספר את 202/13)

התבטאויות עורכי דין: על רקע אישי

עובדות בין הנילון למתלונן מתנהל סכסוך משפחתי; במסגרתו גם מייצג הנילון חלק מהמשפחה. המתלונן טוען שכאשר פגש בנילון במטוס, אמר לו הנילון בקול רם כהאי לישנא - "אתה גנב. אתה גנבת מהירושה של אמא שלך שכולם ישמעו שאתה גנב. אבל בבית המשפט יהיה הסוף שלך".

הנילון מכחיש בכלליות שאמר את הדברים.

החלטה לגנוז את התלונה. הואיל והדברים נאמרו שלא בין כתלי בית משפט, ואפילו לא בארץ, ונאמרו בין בני משפחה, ולא דווקא בתפקידו של הנילון כעו"ד, אלא יותר - כגיס.

יחד עם זאת הוועדה קובעת שעורך דין איננו אמור להעליב צד שכנגד, ובוודאי שלא בפומבי, והוועדה מאמינה שהנילון לא יחזור על התנהגות זו. (החלטה מספר את/31/612)

הקלטה: הקלטה שאינה אסורה על פי כלל 22

עובדות המתלונן נשוי לנילונה, שהיא מתמחה בעריכת דין. הנילונה התקינה בבגדי ילדם המשותף מכשיר למטרת האזנת סתר והקלטה, בעת ביקוריו אצל אביו מפאת חששה של האם, שהאב אשר הורחק מביתו, עלול לחטוף את הילד. הנילונה מודה שעשתה כן, אולם מוסיפה, כי הוגשה בעניין זה תלונה למשטרה והיא נסגרה.

החלטה לגנוז את התלונה. למחת שהמשטרה קבעה שאין אשמה פלילית במעשה הנילונה, הוועדה בדקה אם הנילונה לא עברה עבירה אתית על כלל 22 לכללי האתיקה האוסר את הקלטת לקוח או עורך דין אחר ללא ידיעתם; אלא שבמקרה זה לא הקליטה האישה לקוח או עורך דין אחר בסכסוך בין בני זוג קורים מקרים בהם לא בוחלים הצדדים להשתמש באמצעים יוצאי דופן כדי לפגוע האחד בשני. אנו נתקלים לא אחת בניסיון צד לשפר מצבו המשפטי על-ידי העלאת הסכסוך בפני ועדת האתיקה כדי שזו תעניש את בן הזוג המשפטן, עד כדי פגיעה, לפעמים, בפרנסתו. במקרה זה אכן נעשה ניסיון של צד להיעזר בוועדה לצורך המלחמה בצד השני, למרות שהסכסוך נדון בבית המשפט. (החלטה מספר את 41/14)

תצהיר: עורך הדין אינו אחראי לתוכן תצהיר שהוא מאשר

שאלתא בוועדה נתקבלה פנייה מהמחלקה הכלכלית של פרקליטות המדינה בבקשה לקיים דיון בשאלה מה מידת האחריות של עורכי דין לתוכנם של תצהירים שהם מאשרים. פיתם באה מכיוון שנמצאו תצהירים של אזרחים שאושרו על ידי עורכי דין, ובהם יש דברי הכפשה נגד שופטים.

החלטה לא מצאנו שמדובר בתופעה גורפת המצדיקה החלטה עקרונית, בשלב זה. ככלל, עורך דין אינו אחראי לתוכן תצהיר שהוא מאשר. (החלטה מספר את 84/14)

הערת העורכת ראו לעניין זה גם החלטה מספר את 252/11 אשר פורסמה ב- **אתיקה מקצועית** 45, עמ' 3 (2012).

ניגוד עניינים: ייצוג צד בעניין שבו שימש עורך הדין כמגשר

שאלתא עורך הדין הפונה מונה על-ידי בית המשפט למגשר בין בני זוג ידועים בצבור במחלוקת שהתעוררו ביניהם. הוא הביא אותם להסכם שאושר וקיבל תוקף של פסק דין. לאחר מכן ביקש אחד מהצדדים שהפונה יטפל עבורו בעניין משפטי נפרד - עריכת צוואה - שלגרת הפונה אין לו קשר לנושאים שנדונו בבית המשפט או בגישור.

החלטה על פי התוספת לתקנות בתי המשפט (גישור) תשנ"ג - 1993, בסעיף 10 - המגשר מתחייב שהוא לא ייתן בעתיד שירותים מקצועיים לבעלי הדין בכל עניין הקשור לסכסוך נשוא הגישור, ללא הסכמת בעלי הדין האחרים. התוספת לתקנות היא דיספוזיטיבית, היינו - היא חלה, אם לא סיכמו אחרת. יש לפרש את סעיף 10 לחומרה. איסור זה חל על העניין שבפנינו, מפני שיש השקה מסוימת בין עניינים שבין בני זוג לבין צוואה. (החלטה מספר את 95/14)

הנחיות והחלטות הוועדה לענייני עיסוק אחר

דברי הקדמה: מכוח כלל 1(ב) לכללי לשכת עורכי הדין (עיסוק אחר), התשס"ג - 2003 (להלן: **כללי עיסוק אחר**) הוקמה בלשכה ועדה לענייני עיסוק אחר שבראשה יושב ראש ועדת האתיקה הארצית. להחלטות הוועדה תוקף מחייב.

כל עורך דין רשאי לפנות אל הוועדה בכל שאלה הנוגעת לעיסוק אחר שלו בנוסף על עבודתו כעורך דין. להלן יובאו החלטות שניתנו בעקבות פניות חברים אל הוועדה:

- בדומה לכלל כללי ניגוד העניינים גם האיסור הקבוע בכללי עיסוק אחר חל על כל משרד עורכי הדין. לפיכך, עורך דין העובד גם כשמאי מקרקעין לא יכול הוא וכל עורך דין אחר ממשרדו לייצג באותו עניין בו נתן חוות דעת כשמאי מקרקעין.
- אסור לעורך דין לשמש כיועץ משפטי ללקוח, לו נתן עורך הדין שירותים באמצעות חברה המצויה בבעלות עורך הדין ועוסקת בניהול הליכי מכר.
- אסור לעורכת דין לתת שירות משפטי לחברה בה היא מועסקת כמנהלת פרויקטים. ובכלל זה, אסור לה להוציא כעורכת דין מכתבי התראה ללקוחות החברה.
- אסור למתמחה במשרד ראית חשבון לטפל בעניינים משפטיים הקשורים בלקוחות משרד ראית החשבון.